

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М.В. Остроградського
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Національний університет «Острозька академія»
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

**ПСИХОЛОГІЧНІ КООРДИНАТИ РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник наукових матеріалів

***III Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю***

до 100-річчя Національної академії наук України

17-18 травня 2018 року

Полтава
2018

Редакційна колегія:

С.Д. Максименко – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор (*голова редакційної колегії*); *М.І. Степаненко* – доктор філологічних наук, професор; *Н.В. Чепелева* – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; *В.О. Моляко* – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; *М.Л. Смульсон* – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; *Л.М. Карамушка* – член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор; *О.М. Кожун* – член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор; *О.І. Бондарчук* – доктор психологічних наук, професор; *Л.З. Сердюк* – доктор психологічних наук, професор; *С.П. Яланська* – доктор психологічних наук, професор; *О.В. Бацилева* – доктор психологічних наук, професор; *Л.В. Засекіна* – доктор психологічних наук, професор; *І.М. Біла* – доктор психологічних наук, професор; *Р.В. Каламаж* – доктор психологічних наук, професор; *В.Ф. Моргун* – кандидат психологічних наук, професор; *М.Т. Дригус* – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник; *І.В. Яворська-Ветрова* – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник; *Н.І. Мусяка* – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, докторант Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України; *Н.М. Атаманчук* – кандидат психологічних наук, доцент; *Т.М. Дзюба* – кандидат психологічних наук, доцент; *І.М. Коренева* – кандидат педагогічних наук, доцент (*члени редакційної колегії*).

Рецензенти:

Біла Ірина Миколаївна, доктор психологічних наук, професор, вчений-секретар Національної академії педагогічних наук;

Коваленко Олена Григорівна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Психологічні координати розвитку особистості: реалії та перспективи : зб. наук. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю до 100-річчя Національної академії наук України (17-18 травня 2018 р., м. Полтава). – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2018. – 248 с.

У збірнику наукових матеріалів представлені праці науковців України, в яких висвітлюються найбільш актуальні науково-прикладні проблеми психологічної науки в системі освіти. Основний акцент зроблено на розкритті психологічних аспектів таких напрямів психологічного знання як: психологічні особливості становлення та розвитку особистості в освітньому просторі; психолого-педагогічні умови організації навчально-професійної діяльності молоді в умовах суспільних реалій; психологія розвитку творчих компетентностей особистості: практико-орієнтований аспект; психологічні аспекти здоров'язбереження й здоров'ятворення в ускладнених умовах життєвого середовища; психолого-педагогічна допомога особистості в ситуаціях життєвих змін.

Збірник адресований викладачам психології вищих навчальних закладів, аспірантам, студентам, працівникам у галузі практичної психології, науковцям, психологам, іншим фахівцям, які цікавляться сучасним станом розвитку психологічної науки.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

УДК 159.923.2 (06)

*Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(протокол № 13 від 26 квітня 2018 року)*

© ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018

© Кафедра загальної, вікової та практичної психології ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018

© Видавець Шевченко Р.В., 2018

NATURE-DEFICIT DISORDER: HOW ART AND NATURE HELP CHILDREN FOCUS AND SUCCEED IN SCHOOL

Shari L. Wilson

Project Central (USA)

shari@projcentral.co

When teaching a workshop, one thing I like to do is ask everyone to close their eyes and think back to their childhood. What was their favorite place? The place they liked to go when they were lonely, feeling scared, needed comfort, or wanted to have fun? For most people, this place is nearly always somewhere outside. For younger people, however, this place is often indoors, a location with plug-ins for their electronic devices. Most of us are now more connected with an indoor place like this than the favorite outdoor place of our childhood. We have lost our connection with nature. This phenomenon is called "nature-deficit disorder."

Nature-deficit disorder is not an official diagnosis but a way of viewing the problem, and describes the human costs of alienation from nature, among them: diminished use of the senses, attention difficulties, and higher rates of physical and emotional illnesses. The disorder can be detected in individuals, families, and communities (Louv, 2005).

How can we combat nature-deficit disorder? Over the past 20 years, an increasing amount of research is showing an association between positive benefits for children's health and well-being when they spend time in nature. A 2010 article by McCurdy, et al., found that "more emphasis on promotion of outdoor activity in nature is needed in children's health care." The authors recommended that pediatricians "prescribe" an increased amount of time for children to spend outdoors for improved mental health.

For children experiencing trauma, an outdoor play environment can help build resilience. This condition applies to many children and youth in Ukraine due to war and displacement. According to McArdle, et al. (2013), resilience is the ability to maintain appropriate functioning despite significant emotional adversity. A program combining art and nature in Scotland, called Nature Nurture, helped young children experiencing stress and anxiety, which can often lead to mental health problems as adults as well as while growing up. The program offered different outdoor activity stations designed to promote physical activity and nature exploration, and making crafts. The researchers found that the natural environment increased a feeling of calm and relaxation, and also helped promote self-esteem and develop persistence and concentration.

Research on the built environment has increasingly found that the indoor spaces where we spend our time have a significant impact on our

mental well-being, productivity, and social relationships. It therefore makes sense that schools and schoolyards be places with a meaningful connection to nature and the arts. Carrus, et al. (2012), found that an educational institution's environment can impact student learning and development in positive and negative ways. Providing a restorative environment, one that promotes physical and mental capacity-building, helps to lessen stress and increase attention and focus. Their study shows that in very young children (ages 18 to 36 months), letting them play freely outside resulted in more accurate completion of visual-spatial tasks than free playing inside.

Likewise, a large study of the impact of schoolyards in the United States showed that for children of all ages, natural ("green") schoolyards decrease stress, increase attention and focus, reduce behavior problems, and enhance resilience factors (Chawla, et al. 2014). Given a choice, children of all ages preferred a wooded area over a playground for recess activities, and older children preferred natural areas such as butterfly gardens or a pond to carry out academic assignments. When asked to report their feelings after play or study in these natural areas, students used words such as "calm," "peace," and "relaxation." Teachers also recorded reduced incidences in disciplinary actions and increased cooperation among students.

In addition to having benefits for children and youth as individuals, incorporating a more direct connection to nature and the arts can have benefits for environmental protection. By shaping thought patterns early, we can influence life decisions in behavior and thought to help create "an awareness to action with an ultimate goal of environmental stewardship." A study by Arts Council England published in 2014, *The Value of Arts and Culture on People and Society, An Evidence Review*, presented evidence that arts activities facilitate discussion in children around various topics. These topics can include the environment. The same study clearly showed that "schools that integrate arts across the curriculum in the U.S. have shown consistently higher average reading and mathematics scores compared to similar schools that do not." A 2009 study of more than 400 high school students in Germany and Lithuania by Muller, et al., showed that the students' emotional affinity toward nature was a significant predictor of their willingness to commit to activity to protect the environment.

Providing children with outdoor experiential activities and arts and environmental education has numerous benefits. Estrangement from nature is linked to psychosocial distress and such symptoms as depression, anxiety, and loss of meaning (Berger, 2017). Spending time in nature, and experiencing the arts through such media as Playback Theatre, can strengthen resilience and unleash creativity, focus, and a heightened awareness of one's place in the world. Educators, medical professionals,

and others working with children and families can benefit from the research that has been done in this area, and incorporate activities and therapies which include nature and the arts in order to improve both the mental and physical health of their charges as well as increase opportunities for environmental protection.

References:

1. Arts Council England (2014). The value of arts and culture on people and society, an evidence review.
2. Berger R. (2017). Nature Therapy: Incorporating nature into arts therapy. *Journal of Humanistic Psychology*, 10 March 2017.
3. Carrus G., Pirchio S., Passiatore Y., Mastandrea S., Scopelliti M., Bartoli G. (2012). Contact with nature and children's wellbeing in educational settings. *Journal of Social Sciences*, 8(3), 304-309.
4. Chawla L., Keena, K. Pevec I., Stanley E. (2014). Green schoolyards as havens from stress and resources for resilience in childhood and adolescence. *Health & Place*, 28,1-13.
5. Louv Richard, *Last Child in the Woods*. (2005).
6. McArdle K., Harrison T., Harrison D. (2013). Does a nurturing approach that uses an outdoor play environment build resilience in children from a challenging background? *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 13(3), 238-254.
7. McCurdy L.E., Winterbottom K.E., Mehta S.S., Roberts J.R. (2010). Using nature and outdoor activity to improve children's health. *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care*, 40(5), 102-117.
8. Muller M., Kals E., Pansa R. (2009). Adolescents' emotional affinity toward nature: A cross-sectional study. *Journal of Developmental Processes*, 4(1), 59-69.